

การมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูผู้สอน โรงเรียนสหวิทยา เขตนวสิรินครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

Teacher Participation in Internal Quality Assurance of Schools Under the Nawasirinakarini Secondary School Consortium, Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

ภูติส ทิพสิริศักดิ์กร^{1*}, ศักดิ์ชัย นิรันธทวี²

^{1,2}วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา, ประเทศไทย

Phudit Thipsirisakdikorn^{1*}, Sakchai Nirunthavee²
^{1,2}College of Management, University of Phayao, Thailand
✉: * phudit.thipsiri@gmail.com
(*Author Corresponding Email)

Received: 12 May 2026; Revised: 26 May 2026; Accepted: 25 June 2026
© The Author(s) 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งทางวิชาการ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสหวิทยาเขตนวสิรินครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 144 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการวิเคราะห์กำลังอำนาจการทดสอบ (Power Analysis) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 75 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติทดสอบ f-test (One-way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ด้านการติดตามผลและพัฒนาคุณภาพ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายใน และด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนพบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม

ครูผู้สอนที่มี ประสบการณ์การปฏิบัติงาน ต่างกัน มีส่วนร่วมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบความแตกต่างในด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายใน และด้านการติดตามผลและพัฒนาคุณภาพ โดยเฉพาะครูที่มีประสบการณ์ 1–5 ปี มีส่วนร่วมแตกต่างจากกลุ่มที่มีประสบการณ์สูงกว่า 6 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่กลุ่มที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปในแต่ละช่วงชั้นปีไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของครู, การประกันคุณภาพภายใน, สหวิทยาเขตนวสิรินครินทร์

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the levels of teacher participation in developing internal quality assurance activities within educational institutions, and 2) to compare these participation levels based on individual factors, including gender, age, educational attainment, work experience, academic position, and learning department. The research sample consisted of 144 teachers from schools within the Navasirinakaran Consortium, under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, for the 2025 academic year. The sample size was determined through power analysis using G*Power 3.1, and participants were selected via stratified random sampling. The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire comprising 75 items, with a total reliability coefficient of .98. Data were analyzed using mean, standard deviation, and hypothesis testing via One-way ANOVA. The research findings were as follows 1. The overall and individual aspects of teacher participation in developing internal quality assurance activities were at a high level. Ranked by mean scores from highest to lowest, the aspects were: implementation of the educational development plan, follow-up and quality development, formulation of the educational development plan, evaluation and internal quality audit, and establishment of educational standards, respectively. 2. The comparative analysis revealed that teachers with different genders, ages, educational attainments, academic positions, and learning departments did not significantly differ in their overall or individual aspects of participation. However, teachers with different work experiences showed a statistically significant difference in their overall participation at the .05 level. Specifically, differences were found in the areas of evaluation and internal quality audit, and follow-up and quality development. Post-hoc analysis indicated that teachers with 1–5 years of experience participated at a significantly different level compared to those with 6 or more years of experience (at the .05 level). In contrast, no significant differences were found among groups with 6 or more years of experience.

Keywords: Teacher Participation, Internal Quality Assurance, Navasirinakaran Consortium

1. บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน มุ่งเน้นการปรับตัวให้เท่าทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นกฎหมายแม่บทในการวางรากฐานการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เพื่อสร้างความคล่องตัวในการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) กลไกสำคัญที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อสร้างหลักประกันคุณภาพคือ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งเน้น

แนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และพร้อมแข่งขันในระดับสากล

ในเชิงปฏิบัติ กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายใน (IQA) ตามวงจรคุณภาพ PDCA 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดมาตรฐาน 2) การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา 3) การดำเนินงานตามแผน 4) การตรวจสอบคุณภาพ และ 5) การติดตามผลพัฒนา กระบวนการดังกล่าวมี “ครูผู้สอน” เป็นฟันเฟืองสำคัญในฐานะผู้ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด การมีส่วนร่วมอย่างจริงจังของครูไม่เพียงช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ แต่ยังเป็นการสร้าง “วัฒนธรรมคุณภาพ” (Quality Culture) ที่เปลี่ยนภาระงานเอกสารให้เป็นเครื่องมือพัฒนาวิชาชีพอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม สภาวิชาการในปัจจุบันยังพบช่องว่างระหว่างนโยบายและการปฏิบัติ โดยการมีส่วนร่วมของครูมักมีลักษณะเป็นเพียงพิธีการ (Symbolic Participation) เนื่องจากภาระงานที่สูงและการขาดความเข้าใจเชิงลึกในตัวเองชี้ ผนวกกับภาวะผู้นำที่เน้นการสั่งการมากกว่าการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่องและกระจุกตัวอยู่เพียงบางกลุ่ม สำหรับสถานศึกษาใน สหวิทยาเขตนวสรีนครินทร์ ภายใต้การกำกับของ สพม.กท.2 ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีพลวัตสูง ยิ่งเผชิญกับความท้าทายในการสร้างความสมดุลระหว่างมาตรฐานสากลกับศักยภาพการปฏิบัติงานจริง หากครูขาดความรู้สึกรับผิดชอบเป็นเจ้าของระบบคุณภาพ ข้อมูลที่ได้รับย่อมไม่สะท้อนคุณภาพที่แท้จริง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2, 2566)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความจำเป็นในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในของครูผู้สอนในสหวิทยาเขตดังกล่าว โดยเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ตำแหน่งทางวิชาการ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางให้ผู้บริหารในการกำหนดนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนและมาตรฐานการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 อย่างมั่นคงและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสหวิทยาเขตนวสรีนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งทางวิชาการ และกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้กำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน เช่น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งทางวิชาการ และกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 5 ประการ คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายใน 5) การติดตามผลและพัฒนาคุณภาพ

ตัวแปรอิสระ

1. เพศ
 1. ชาย
 2. หญิง
 3. ไม่ระบุ
2. อายุ
 1. 21-30 ปี
 2. 31-40 ปี
 3. 41-50 ปี
 4. 51-60 ปี
3. ระดับการศึกษา
 1. ปริญญาตรี
 2. ปริญญาโท
 3. ปริญญาเอก
4. ประสบการณ์การทำงาน
 1. 1-5 ปี
 2. 6-10 ปี
 3. 11-15 ปี
 4. 16 ปี ขึ้นไป
5. ตำแหน่งทางวิชาการ
 1. ครูผู้ช่วย
 2. ครู
 3. ครูชำนาญการ
 4. ครูชำนาญการพิเศษ
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้
 1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
 2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการงานอาชีพ
 3. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ สุขศึกษาพลศึกษา และสนับสนุนการสอน

ตัวแปรตาม

- การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 5 ประการ คือ
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
 4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายใน
 5. การติดตามผลและพัฒนาคุณภาพ

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูผู้สอน โรงเรียนในสหวิทยาเขตนวสรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดและดำเนินการวิจัย ดังนี้ ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของครูผู้สอน เพื่อรวบรวมข้อมูลการบันทึกจากเอกสาร นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานโรงเรียนในสหวิทยาเขตนวสรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 995 คน จำนวน 9 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานโรงเรียนในสหวิทยาเขตนวสรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 995 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การวิเคราะห์กำลังอำนาจการทดสอบ (Power Analysis) ผ่านโปรแกรมทางสถิติ G*Power 3.1 เพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมและมีกำลังอำนาจในการทดสอบทางสถิติที่เพียงพอสำหรับการสรุปอ้างอิงผลไปยังประชากร ผลการคำนวณพบว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมมีจำนวนเท่ากับ 129 คน และเพื่อป้องกันการผิดพลาดของการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนตัวอย่างเพิ่มอีก 15% เป็นจำนวน 144 คน ตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยเลือกจากโรงเรียนแต่ละแห่งตามสัดส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่เหมาะสม

2. เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูผู้สอน โรงเรียนในสหวิทยาเขตนวสรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งทางวิชาการ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 5 ประการ คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายใน และ 5) การติดตามผลและพัฒนาคุณภาพ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ตามหลักของลิเคิร์ท (likert) มีลักษณะให้เลือกตอบการตอบแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้เพียงระดับเดียว สำหรับแต่ละข้อคำถาม มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 75 ข้อ การหาคุณภาพของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และใช้เทคนิค IOC (Index Item Objective Congruence) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 สำหรับข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 1.00 ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงถ้อยคำตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีความชัดเจนและตรงตามวัตถุประสงค์ ก่อนนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูโรงเรียนในสหวิทยาเขตนวสรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา กรุงเทพมหานคร ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย นำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมแบบสอบถามถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อส่งต่อไปยังกลุ่มตัวอย่างตามระยะเวลาที่กำหนด และเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ทั้งหมด ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 144 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ คือ ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนา กิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูผู้สอน วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนา กิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูผู้สอน ตามตัวแปรคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที (t-test) และวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณีพบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของภาษา IOC (Index Item Objective Congruence) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-Efficient) ของครอนบาค (Cronbach) และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการใช้การทดสอบที (t-test) และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

5. ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการพัฒนา กิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสทศวิทยาเขตนวสินนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการพัฒนา กิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวม

และรายด้าน อยู่ในระดับ มาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ด้านการติดตามผลและพัฒนาคุณภาพ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายใน และด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสทวิทยาเขตนวสิรินครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีเพศ ช่วงอายุ ระดับวุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และครูปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบครูที่ประสบการณ์ปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายใน และด้านการติดตามผลและพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 1-5 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกับ ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 6-10 ปี, 11-15 ปี และ 16 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 6-10 ปี, 11-15 ปี และ 16 ปีขึ้นไป โดยรวม ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการเปรียบเทียบด้านการติดตามผลและพัฒนาผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 1-5 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกับ ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 6-10 ปี และ 11-15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 6-10 ปี, 11-15 ปี และ 16 ปีขึ้นไปโดยรวม ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. อภิปรายผล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการอภิปราย ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนในสทวิทยาเขตนวสิรินครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายใน และด้านการติดตามผลและพัฒนาคุณภาพ

1.1 ระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมและรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก ทุกมิติ สะท้อนถึงความตระหนักต่อระบบประกันคุณภาพในฐานะกลไกหลักเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาที่มีใช้เพียงภารกิจด้านเอกสาร โดยเฉพาะมิติด้านการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเนื่องจากเป็นระยะที่ครูแสดงบทบาทเชิงปฏิบัติการชัดเจน

ที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ Brown, M., et al. (2021) และ วิสสุตา แคนลาด และพาที เกศธนากร (2566) ในการขับเคลื่อนวงจร PDCA ให้เป็นรูปธรรม ความสำเร็จนี้ยังเป็นผลจากภาวะผู้นำแบบกระจายอำนาจและการสื่อสารสองทางที่ช่วยสร้าง "ความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม" (Adilah, L. Z., 2022; ชาญวิสัย ชำนาญกิจ, 2566) ส่งผลให้เกิดการนำข้อมูลเชิงประจักษ์มาพัฒนาการจัดการเรียนรู้และยกระดับความพร้อมสู่การประเมินภายนอกในระดับสากล (นิศารัตน์ ทาพันธ์ และพรเทพ รุ่งแผน, 2567)

1.2 การมีส่วนร่วมด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับ มาก สะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมเชิงนโยบายตั้งแต่ระยะเริ่มต้น เพื่อสร้างการยอมรับในตัวชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Adilah, L. Z. (2022) และ Brown, M., et al. (2021) ที่ชี้ว่าระบบคุณภาพจะทรงพลังเมื่อครูร่วมกำหนดเป้าหมายเพื่อลดช่องว่างระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ ปรากฏการณ์นี้ยังแสดงถึงภาวะผู้นำแบบกระจาย (Distributed Leadership) ช่วยเปลี่ยนภาระงานเอกสารให้เป็นเครื่องมือพัฒนาโรงเรียนอย่างแท้จริง และยืนยันถึงสมรรถนะเชิงวิชาการของครูในการยกระดับคุณภาพการศึกษา (ฐาปนพงศ์ พันธวงษ์ และคณะ, 2567)

1.3 การมีส่วนร่วมด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ มาก สะท้อนถึงการปรับบทบาทสู่การเป็นผู้ร่วมวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่เข้าใจบริบทห้องเรียนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ สุธาสิณี ฮงแว้งจันทร์ (2565) ที่เสนอให้ลดความซ้ำซ้อนของงานผ่านการวางแผนเชิงรุกเพื่อให้โครงการนำไปสู่การพัฒนาที่จับต้องได้จริง ความสำเร็จนี้อาศัยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ตามแนวทางของ พิมพ์ชนก มณีนิวล และคณะ (2564) เป็นกลไกสนับสนุนให้เกิดการตัดสินใจจากฐานราก (Bottom-up approach) และความโปร่งใสในการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ตามข้อเสนอของ Adilah, L. Z. (2022) ส่งผลให้การจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) สะท้อนคุณภาพการดำเนินงานจริงอย่างมีระบบ สอดคล้องกับ ฐาปนพงศ์ พันธวงษ์ และคณะ (2567) ที่ยืนยันว่าการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนมีอิทธิพลสูงที่สุดต่อความสำเร็จของระบบประกันคุณภาพภายใน

1.4 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ มาก สะท้อนถึงประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแผนงานสู่การปฏิบัติจริง (Do) โดยการบูรณาการงานประกันคุณภาพเข้ากับวิถีการทำงานปกติในห้องเรียน สอดคล้องกับ วิสสุตา แคนลาด และพาที เกศธนากร (2566) ปัจจัยส่งเสริมสำคัญคือระบบพี่เลี้ยงและการโค้ช (สุพรรณิ เขียนภักดี, 2563) ที่กระตุ้นการลงมือทำจริงจนเป็นกิจวัตรตามข้อสรุปของ Adilah, L. Z. (2022) และ Rahminawati, N., & Supriyadi, T. (2023) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Brown, M., et al. (2021) ที่ชี้ว่าการปรับปรุงการสอนเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จที่แท้จริงของการประเมินตนเอง (SSE) ซึ่ง ฐาปนพงศ์ พันธวงษ์ และคณะ (2567) ยืนยันว่าการมีส่วนร่วมด้านปฏิบัติเป็นตัวแปรสำคัญที่พยากรณ์ความสำเร็จของระบบประกันคุณภาพและส่งเสริมความรับผิดชอบร่วมในองค์กร (Accountability) ได้ชัดเจน

1.5 การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายใน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมี

ส่วนร่วมด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในอยู่ในระดับ มาก สะท้อนถึงความเข้มแข็งเชิงระบบที่สามารถเปลี่ยนจุดเปราะบางในขั้นการตรวจสอบ (Check) ให้เป็นจุดแข็งได้ โดยครูมีความเข้าใจในเทคนิคการประเมินและเห็นคุณค่าของการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์สอดคล้องกับแนวคิดความรอบรู้ด้านข้อมูล (Data Literacy) ของ Brown, M., et al. (2021) และ ปรัชญา มานะวงศ์ (2564) ที่เน้นการสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของผ่านการร่วมออกแบบเครื่องมือ ความสำเร็จนี้มีระบบที่เลี้ยงและการโค้ช (สุพรรณิ เขียนภักดี, 2563) เป็นกลไกสนับสนุนสำคัญที่ช่วยลดความกังวลและเพิ่มความมั่นใจในการประเมินตามสภาพจริง สอดคล้องกับฐาปนพงศ์ พันธวงษ์ และคณะ (2567) และยังเป็นการสร้างกลไกกำกับเชิงหลักฐาน (Evidence-based mechanism) ผ่านระบบฐานข้อมูลกลางตามข้อเสนอของ นิศารัตน์ ทาพันธ์ และพรเทพ ฐิ์แผน (2567) เพื่อการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างแม่นยำในอนาคต

1.6 การมีส่วนร่วมด้านการติดตามผลและพัฒนาคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมด้านการติดตามผลและพัฒนาคุณภาพอยู่ในระดับ มาก สะท้อนถึงศักยภาพในการขับเคลื่อนวงจรคุณภาพได้ครบถ้วนถึงขั้นการปรับปรุงและพัฒนา (Act) เพื่อนำผลการประเมินมาแก้ไขปัญหาย่อยอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ Brown, M., et al. (2021) และ ปรัชญา มานะวงศ์ (2564) ที่ชี้ว่าการประกันคุณภาพจะก้าวพ้นภาระงานเอกสารสู่การพัฒนาที่แท้จริงเมื่อครูนำข้อมูลมาปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นกิจวัตร โดยมีกลไกสนับสนุนสำคัญคือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการนิเทศแบบกัลยาณมิตร (พิมพ์ชนก มณีนวล และคณะ, 2564) นอกจากนี้ยังเป็นจุดเชื่อมโยงสำคัญในการยกระดับรายงาน SAR สอดรับกับแนวคิดของ Adilah, L. Z. (2022) และ วิสสุตา แคนลาด และพาที เกศธนากร (2566) ที่เน้นการสร้าง "วงจรการเรียนรู้ขององค์กร" (Organizational Learning) เพื่อส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งทางวิชาการ และกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.1 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมจำแนกตามเพศ ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นว่าเพศมิใช่ปัจจัยกำหนดระดับความมุ่งมั่น แต่ขึ้นอยู่กับกำหนดยุทธศาสตร์ที่และแนวปฏิบัติภายใต้วงจร PDCA ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน (Standardization) สอดคล้องกับแนวคิดของ Brown, M., et al. (2021) และ สุปวีณ์ ชูรัมย์ (2564) ที่ชี้ว่าโครงสร้างสนับสนุนและภาวะผู้นำแบบกระจาย (Distributed Leadership) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมมากกว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ ความสำเร็จนี้ยังแสดงถึงวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นความเป็นมืออาชีพและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม ผ่านกลไก PLC การนิเทศแบบกัลยาณมิตร (พิมพ์ชนก มณีนวล และคณะ, 2564) ประกอบกับการมีคู่มือปฏิบัติงาน (SOP) ที่ชัดเจนตามข้อเสนอของ Adilah, L. Z. (2022) ช่วยลดช่องว่างในการปฏิบัติงานและขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมจำแนกตามอายุ ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีช่วงอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สะท้อนถึงการหลอมรวมมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นหนึ่งเดียวโดยปัจจัยด้านวัยมิได้เป็นอุปสรรคต่อการทำงานเชิงระบบ ปัจจัยส่งเสริมสำคัญคือการเสริมสร้างสมรรถนะอย่างเท่าเทียมผ่านโมเดลการอบรม-โค้ช-พี่เลี้ยง (สุพรรณิ เขียนภักดี, 2563) ที่ช่วยลดช่องว่างด้านทักษะ (Skill Gap) และสร้างกรอบแนวคิดคุณภาพร่วมกัน นอกจากนี้การใช้ระบบข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ใช้งานง่ายตามแนวทางของ Adilah, L. Z. (2022) และ นิสารัตน์ ทาพันธ์ และพรเทพ รุ่งแผน (2567) ประกอบกับเวที PLC (พิมพ์ชนก มณีนวล และคณะ, 2564) ช่วยสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของงานร่วมกัน (Sense of Ownership) ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนที่อยู่เหนือข้อจำกัดส่วนบุคคล สอดรับกับ ชาญวิสัย ชำนาญกิจ (2566) มองว่าวัฒนธรรมคุณภาพขององค์กรและกลไกสนับสนุนที่เหมาะสมมีผลต่อความร่วมมือมากกว่าปัจจัยด้านอายุ

2.3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมจำแนกตามวุฒิการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สะท้อนถึงความสำเร็จในการสร้างระบบงานมาตรฐานสากล (Standardization) จนเป็นพฤติกรรมวิชาชีพปกติ สอดคล้องกับ สุปวีณ ชูศรี (2564) ที่ชี้ว่าการกิจคุณภาพถูกหล่อหลอมเป็นบทบาทพื้นฐานภายใต้วงจร PDCA อย่างทัดเทียมกัน ช่วยทลายข้อจำกัดด้านทักษะวิชาการ สอดรับกับ แนวทางของ นาริยา ศรีพันธุ์ และคณะ (2564) และ ปรัชญา มานะวงศ์ (2564) ในการสร้างความรอบรู้ด้านข้อมูลและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม นอกจากนี้ การใช้คู่มือ SOP และเวที PLC (Adilah, L. Z., 2022; Brown, M., et al., 2021; พิมพ์ชนก มณีนวล และคณะ, 2564) ยังช่วยเสริมให้ครูขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาได้โดยปราศจากข้อจำกัดด้านวุฒิการศึกษาส่วนบุคคล (นิสารัตน์ ทาพันธ์ และพรเทพ รุ่งแผน, 2567)

2.4 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมจำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีส่วนร่วมในภาพรวม มิติด้านการประเมินผล และมิติด้านการติดตามผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มประสบการณ์ 6 ปีขึ้นไปมีส่วนร่วมสูงกว่า สะท้อนว่า "ทุนประสบการณ์" เป็นปัจจัยเชิงสมรรถนะต่อความเข้าใจวงจร PDCA เชิงลึก สอดคล้องกับ สุธาสินี ฮงแว้งจันทร์ (2565) ปรากฏการณ์นี้สอดคล้องกับแนวคิดความรู้ด้านข้อมูล (Data Literacy) ของ Brown, M., et al. (2021) และ นาริยา ศรีพันธุ์ และคณะ (2564) ที่ต้องอาศัยระยะเวลาบ่มเพาะทักษะการตรวจสอบ อย่างไรก็ตาม การที่มีมิติอื่นไม่แตกต่างสะท้อนถึงความสำเร็จของการวางระบบงานมาตรฐานผ่านเวที PLC การนิเทศแบบกัลยาณมิตร (นิสารัตน์ ทาพันธ์ และพรเทพ รุ่งแผน, 2567; พิมพ์ชนก มณีนวล และคณะ, 2564) ช่วยลดช่องว่างด้านทักษะ (Skill Gap) และสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของร่วม (ชาญวิสัย ชำนาญกิจ, 2566)

2.5 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมจำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีตำแหน่งทางวิชาการแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สะท้อนถึงความสำเร็จในการหลอมรวมบทบาทหน้าที่ตามวิทยฐานะเข้ากับมาตรฐานวิชาชีพปกติโดยมุ่งเน้นความรับผิดชอบร่วมกัน (Shared Responsibility) ปัจจัยสนับสนุนสำคัญ

คือการเข้าถึงการพัฒนาสมรรถนะอย่างเท่าเทียมผ่านโมเดลการอบรม-โค้ช-พี่เลี้ยง (สุพรรณิ เขียนภักดี, 2563) และการสร้างแรงจูงใจเชิงวิชาชีพอย่างเสมอภาคตามแนวทางของ นารียา ศรีพันธุ์ และคณะ (2564) นอกจากนี้ การใช้เวที PLC และการนิเทศแบบกัลยาณมิตร (พิมพ์ชนก มณีนวล และคณะ, 2564) ยังช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของระบบคุณภาพสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำแบบกระจาย (Distributed Leadership) ของ Adilah, L. Z. (2022) และ Brown, M., et al. (2021) ที่เปลี่ยนจากการกำกับภายนอกสู่การขับเคลื่อนวงจร PDCA ภายในชั้นเรียนร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สะท้อนถึงความสำเร็จในการหลอมรวมทักษะเฉพาะทางสู่เป้าหมายเชิงระบบเดียวกัน (Systemic Goal) โดยมีปัจจัยหนุนจากการพัฒนาสมรรถนะผ่านการมีส่วนร่วมออกแบบเครื่องมือ (สุพรรณิ เขียนภักดี, 2563) และการใช้เวที PLC เป็นตัวกลางเชื่อมประสานสู่ความร่วมมือแบบสหวิชาชีพ (นารียา ศรีพันธุ์ และคณะ, 2564; พิมพ์ชนก มณีนวล และคณะ, 2564) นอกจากนี้ ภาวะผู้นำแบบกระจายและการใช้ระบบข้อมูลเชิงประจักษ์ (Adilah, L. Z., 2022; Brown, M., et al., 2021) ประกอบกับคู่มือ SOP ที่ชัดเจนตามข้อเสนอของ นิศารัตน์ ทาพันธ์ และพรเทพ ฐิ์แผน (2567) ช่วยลดอุปสรรคเชิงทักษะและสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน (ชาญวิสัย ชำนาญกิจ, 2566) ส่งผลให้ระบบประกันคุณภาพขับเคลื่อนได้อย่างเป็นเอกภาพทั้งองค์กร

7. สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า 1) ครูผู้สอนมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก โดยมีมิติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการติดตามผลและพัฒนาคุณภาพ และด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ยังอยู่ในระดับมากคือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ 2) ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าตัวแปรด้านเพศ ช่วงอายุ ระดับวุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม ประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะในด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายใน และด้านการติดตามผลและพัฒนาคุณภาพ ซึ่งพบว่ากลุ่มครูที่มีประสบการณ์น้อย 1-5 ปี มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำกว่ากลุ่มครูที่มีประสบการณ์สูงกว่าอย่างชัดเจน สะท้อนถึงช่องว่างทางสมรรถนะเชิงวิชาชีพที่ต้องอาศัยการสั่งสมทักษะและการเรียนรู้วงจรคุณภาพในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยเสนอแนวทางเพื่อยกระดับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้ 1) การเสริมสร้างสมรรถนะและลดช่องว่างจากประสบการณ์ (Capacity Building) สถานศึกษาควรเร่งพัฒนาครูที่มีประสบการณ์น้อย 1-5 ปี ผ่านกระบวนการพี่เลี้ยง (Mentoring) และการโค้ช

(Coaching) โดยดึงศักยภาพของครูผู้เชี่ยวชาญมาถ่ายทอดเทคนิคการตรวจสอบคุณภาพและการจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) เพื่อยกระดับความรู้ด้านข้อมูล (Data Literacy) และทักษะการประเมินผลตามสภาพจริง 2) การขับเคลื่อนวัฒนธรรมคุณภาพผ่านภาวะผู้นำแบบกระจาย (Distributed Leadership) ควรเปลี่ยนบทบาทครูจากผู้ปฏิบัติงานสู่การเป็น "ผู้นำเชิงนโยบาย" โดยใช้กระบวนการจากฐานราก (Bottom-up Approach) เปิดโอกาสให้ครูร่วมกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่สอดคล้องกับบริบทห้องเรียน เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of Ownership) และความตระหนักในความรับผิดชอบร่วมกัน (Accountability) 3) การบูรณาการระบบสารสนเทศดิจิทัล (Digital Transformation) เพื่อลดภาระงานเอกสารและสร้างความโปร่งใส สถานศึกษาควรพัฒนาระบบจัดเก็บหลักฐานร่องรอยในรูปแบบดิจิทัลที่เชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการ ช่วยให้การติดตามและตรวจสอบคุณภาพมีความคล่องตัวและสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ทันที และ 4) การส่งเสริมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการถอดบทเรียน (AAR) ควรใช้เวที PLC เป็นกลไกหลักในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หน้างาน และใช้กระบวนการถอดบทเรียน (After Action Review: AAR) เพื่อนำข้อผิดพลาดและผลการประเมินมาปรับปรุงงานในขั้น "Act" ของวงจรคุณภาพอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งจัดระบบจูงใจและเชิดชูเกียรติบุคลากรที่มีผลงานคุณภาพโดดเด่นเพื่อรักษามาตรฐานวิชาชีพในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561)*. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- ชาญวิสัย ชำนาญกิจ. (2566). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]*. สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญา และวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฐาปนพงศ์ พันธธุรงค์, บุญส่ง ทองเอียง, & พระครูวินัยธรวุฒิชัย ชยวุฒโฒ (เพ็ชรทองมา). (2567). การมีส่วนร่วมของครูที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 9(3), 1373–1388.
- นาริยา ศรีพันธุ์, วิทยา จันทศิริลา, & สติพร เขาวนชัย. (2564). การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในตามทัศนะของครู สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์*, 23(1), 85–94.
- นิสรัตน์ ทาพันธ์, & พรเทพ ฐัฒน. (2567). แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 11(1), 154–168.
- ปรัชญา มานะวงศ์, สุรัตน์ ดวงชาทม, & สวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์. (2565). การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพ

- ภายในโรงเรียนบ้านสามขามิตรภาพที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 12(2), 42–57.
- พิมพ์ชนก มณีนวล, นงลักษณ์ ใจกว้าง, & วาสนา คำหาญ. (2564). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านในเหมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษา*, 4(2), 45–58.
- วิสุตา แคนลาด, & พาที เกศธนากร. (2566). การมีส่วนร่วมของครูในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 5(5), 1103–1114.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. (2566). *รายงานผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2566*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *รายงานการศึกษาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. สำนักนโยบายและแผนการศึกษา.
- สุธาสนี ฮงแว้งจันทร์. (2565). *การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตตลิ่งชัน สังกัดกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. คลังปัญญา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุปวิณ ชูศรีมี. (2564). *การมีส่วนร่วมของครูในการจัดดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียนปู้เจ้าสมิงพราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยพะเยา].
- สุพรรณิ เขียนภักดี. (2563). *การพัฒนาสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพภายในของครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยใช้การอบรม-โค้ช-พี่เลี้ยง* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Adilah, L. Z. (2022). Implementation of the internal quality assurance system in improving school quality. *Munaddhomah: Jurnal Manajemen Pendidikan Islam*, 3(1), 45–54. <https://doi.org/10.31538/munaddhomah.v3i1.157>
- Brown, M., McNamara, G., O'Hara, J., & Flood, P. (2021). *School self-evaluation in Europe: The role of teachers, leaders, and evidence use in school improvement*. EQI—Centre for Evaluation, Quality and Inspection, Dublin City University. <https://doi.org/10.5281/zenodo.5115985>
- Rahminawati, N., & Supriyadi, T. (2023). Implementing an internal quality assurance system to enhance elementary school education quality. *International Journal of Learning*,

Teaching and Educational Research, 22(4), 414–433.

<https://doi.org/10.26803/ijlter.22.4.23>